

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 5CoPno/2/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5318202521
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 07. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dagmar Cabadajová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5318202521.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dagmar Cabadajovej a členov senátu JUDr. Gabriely Veselovej a JUDr. Jozefa Turzu, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: U. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Čadca, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Matičné námestie 1617, 022 01 Čadca, dieťa rodičov: matky - Q. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. B. W. č. XXX, zast. JUDr. Annou Mozolíkovej, advokátkou so sídlom Palárikova 1449, 022 01 Čadca, IČO: 32 249 543, a otca: H. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. B. W. č. XXX, t. č. O. Z. č. XX, zast. Mgr. Dr. Antonom Kušnírom, advokátom so sídlom Jána Reka 13, 010 01 Žilina, IČO: 31 074 863, v konaní o návrhu kolízneho opatrovníka na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

Krajský súd nariaďuje neodkladné opatrenie, ktorým z a k a z u j e styk otca H. V., nar. XX.XX.XXXX, s maloletou U. V., nar. XX.XX.XXXX, do právoplatného skončenia vo veci samej.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Čadca zaslal Krajskému súdu v Žiline v zmysle ust. § 362 zák. č. 161/2015 Z. z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej „CMP“) návrh kolízneho opatrovníka na vydanie neodkladného opatrenia z dôvodu, že spis Okresného súdu Čadca sp. zn. 4P/34/2018 vo veci úpravy výkonu rodičovských práv a povinností bol dňa 06.06.2019 zaslaný na rozhodnutie o odvolaní matky a odvolaní kolízneho opatrovníka.

2. Kolízny opatrovník návrh odôvodnil skutočnosťou, že sa v súčasnosti vedie na Okresnom súde Čadca konanie pod č. k. 1T/15/2019, v ktorom otec mal. detí H. V. je obžalovaný pre trestný čin § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona. V uvedenej veci doposiaľ rozhodnuté nebolo. Prvé stretnutie otca s maloletou sa na úrade zrealizovalo dňa 10.04.2019 a prebieha doposiaľ. Z realizovaných stretnutí bolo zistené, že mal. U. na každom stretnutí prejavuje psychosomatické problémy (bolesti brucha), plače, má strach z otca a odmieta sa s ním stretávať. Tento svoj postoj a pocity verbalizuje aj svojmu otcovi. Pri stretnutiach úrad vníma napätie v prežívaní u mal. U., čo nie je vhodné pre jej psychickú stabilitu a zdravý vývoj. Obe deti sú aj naďalej v terapeutickú starostlivosť pracovníkov Poradenského centra Čadca. Na základe uvedených skutočností sa úrad domnieva, že dieťa javí známky sekundárnej viktimizácie, mal. U. niekoľkokrát opakovala, že sa otca bojí, že sa s ním nechce rozprávať, za to čo robil jej a mame. Každý raz okrem prvého stretnutia žiadala pracovníkov o to, že chce z kancelárie odísť. Úrad má za to, že kontakt pod dohľadom nie je zárukou emočného bezpečia a blaha dieťaťa. Ku kontaktu s rodičom, ktorý sa ku dieťaťu správal zle nesmie byť dieťa nútené. Kontakt dieťaťa s otcom je kontraproduktívny ich vzťahu, nakoľko sa u dieťaťa stále objavujú traumatické zážitky s otcom a nedochádza k prirodzenému odpusteniu a liečeniu tráum. Na základe uvedeného je potrebné eliminovať kontakt dieťaťa s otcom tak, aby sa znížila emočná tenznosť v súvislosti s realizáciou styku a kontaktu s ním, ktorá vychádza z nespracovaných negatívnych zážitkov konania otca voči matke a nej. ÚPSVR Čadca, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately týmto žiada, aby Krajský súd v Žiline

vydal neodkladné opatrenie na zákaz styku otca H. V. s mal. dieťaťom U. V. do ukončenia trestného konania.

3. Otec sa k podanému návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyjadril prostredníctvom právneho zástupcu nasledovne. Má za to, že ÚPSVaR Čadca nevykonáva svoju zákonnú povinnosť objektívne a nestranne, koná v rozpore so záujmami maloletých, pretože tak ako poukázal súd, do rozhodnutia neboli produkované kolíznym opatrovníkom také dôkazy, ktoré by mali brániť styku otca s maloletými, ale naopak ako správne podotkla konajúca sudkyňa, z výsluchov ako aj zo stanovísk Mgr. L. (ÚPSVaR Čadca) vyplýva, že kolízny opatrovník doporučil ponechať úpravu styku na dohode rodičov, a to už v čase, kedy uvedená pracovníčka vedieť mala a mohla, že existujú dôvody pre tvrdenie o týraní detí. Uvedené rozpory odôvodňujú záver, že pracovníci kolízneho opatrovníka účelovo použili tvrdenie o týraní maloletých, aby vyhovel jednostrannému záujmu matky napriek neexistencii objektívnych dôvodov a rozporom, ktoré sami prezentovali. Práve z uvedeného obdobia z viacerých spisov existujú závery kolízneho opatrovníka a zároveň aj centra Náruč, že psychológ uvedeného centra si nedovolil tvrdiť po vypočutí detí, skutočnosti o týraní otcom. Od uvedeného štádia konania začalo prebiehať stretávanie otca s mal. na ÚPSVaR Čadca, ktoré si kolízny opatrovník vykladá tak, že v konečnom dôsledku marí stretávanie otca s mal. a účelovo, bez akéhokoľvek zákonného dôvodu navrhuje vydanie neodkladného opatrenia bez preukázania zákonnej podmienky na takýto postup, a to potrebu neodkladnej úpravy a zásahu do práv a povinností pre hroziacu ujmu. Zo zistenia súdu nevyplývalo, že by mal. deti odmietali stretávanie s otcom, kládli si však určité podmienky, ktoré súd podľa názoru otca akceptoval tým, že eliminoval prípadný strach z toho, že by otec deti nevrátil matke. Iné dôvody na prípadný strach detí, ktorý má pretrvávať podľa kolízneho opatrovníka netvrdil ani sám kolízny opatrovník dovtedy, kým otec nepožiadala o úpravu styku s maloletými. Práve v tomto štádiu kolízny opatrovník vyfabuloval skutočnosti o vymyslenom týraní maloletých otcom a bez akéhokoľvek dôkazu podal trestné oznámenie napriek tomu, že dovtedy s deťmi nepracoval a osoba psychológa, ktorá s týmito deťmi pracovala z organizácie Náruč (H. I.) v konaní ČVS ORP-216/2-VYS-CA-2018 ako svedkyňa na otázku vyšetrovateľa podľa čoho usúdila, že deti a matka mali byť týrané odpovedala, že podozrenie z týrania mala len voči matke a že by si nedovolila tvrdiť, že deti sú týrané. Na základe uvedeného otec tvrdí, že návrh na vydanie neodkladného opatrenia, procesne neodôvodňuje jeho vydanie, stanoviská kolízneho opatrovníka sú nezákonné a snažia sa iba vyhnúť povinnosti ustanovenej súdom. Navrhuje, aby uvedený postup ÚPSVaR Čadca bol podrobený preskúmaniu nadriadeného orgánu a aby pracovníčky, ktoré sa zúčastňujú výkonu súdom ustanovenej povinnosti, boli opakovane poučené o trestnoprávných následkoch marenia súdneho rozhodnutia. Z uvedených dôvodov navrhuje, aby odvolací súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu ako vecne a právne správne, dostatočne vecne a právne zdôvodnené a odmietol návrh na neodkladné opatrenie ako nedôvodné.

4. Pred rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia si odvolací súd vyžiadala správy zo stretnutí otca s mal. U., ktoré prebehli od podania návrhu na vydanie neodkladného opatrenia po súčasnosť. Dňa 03.07.2019 boli súdu poskytnuté správy z jednotlivých stretnutí spolu so Záznamom o priebehu styku otca s deťmi vypracovanom psychologičkou PhDr. J. V.. Z predloženej správy zo dňa 05.06.2019 vyplýva, že maloletá U. bola ešte pred stretnutím bledá, hneď na začiatku začala plakať, pričom komunikáciu s otcom odmietala. Po 20 minútach na podnet psychológa zo stretnutia odišla. Zo správy zo dňa 12.06.2019 vyplýva, že maloletá U. sa stretnutia vôbec nezúčastnila, na stretnutie neprišla. Zo správy zo dňa 19.06.2019 vyplýva, že ani na toto stretnutie maloletá U. neprišla. Odvolaciemu súdu bol predložený aj Záznam o priebehu styku otca H. V. s deťmi U. V. a H. V., ktorý bol vypracovaný psychologičkou PhDr. J. V.. V zázname opisuje priebeh stretnutia otca so U. zo dňa 05.06.2019, pričom uvádza, že bola otočená k otcovi chrbtom, začala plakať, nahlas vzlykala. Po celý čas odmietala s otcom komunikovať a usedavo plakala. Po krátkom čase stretnutie ukončila. Psychologička opisuje aj prvé stretnutie, ktoré prebehlo medzi otcom a maloletou. Stretnutie prebehlo až do konca. Počas stretnutia bola pozorovaná tenzia, po skončení stretnutia sa maloletá rozplakala, začalo ju bolieť brucho, keď si spomenula ako jej otec nadával. Psychologička ďalej uvádza, že počas nasledovných stretnutí sa psychosomatické príznaky zhoršovali, maloletá už vošla do miestnosti s plačom, plakala viac, povedala, že tam nechce byť a že chce ísť domov. Psychologička konštatuje, že nemôže ovplyvňovať aktuálne prežívanie počas styku s otcom, u dieťaťa pozoruje, že pri stretnutiach prežíva napätie, svoj postoj verbalizuje aj otcovi a pracovníckam. Dieťa preukazuje príznaky sekundárnej viktimizácie. Tieto stretnutia nie sú v súlade s vývinovými potrebami dieťaťa a preto je naliehavá a nevyhnutná potreba ochrany záujmov dieťaťa.

5. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Podľa § 2 ods. 2 CMP, na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

7. Podľa § 314 ods. 1 CSP, pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

8. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

9. Úprava rodičovských práv a povinností je obsiahnutá v zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine.

10. Podľa ust. § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujem maloletého dieťaťa.

11. Podľa § 362 CMSP, o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý bol podaný v priebehu odvolacieho konania, je príslušný rozhodnúť odvolací súd. Odvolací súd môže neodkladné opatrenie nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

12. Z dikcie Civilného sporového poriadku, a to § 325 a nasl. je zrejmé, že o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd prvej inštancie. S poukazom na § 2 ods. 1 CMP predstavuje § 362 CMP výnimku z tejto všeobecnej konštrukcie. Z hľadiska účelu, ktorý plní neodkladné opatrenie v režime Civilného mimosporového poriadku sa vyžaduje za istých okolností potreba rýchlej a okamžitej ochrany, keď aj odvolací súd môže sám rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo takéto neodkladné opatrenie sám nariadiť, ak dospeje k záveru, že sú splnené podmienky pre jeho nariadenie v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Využitie predmetného ustanovenia odvolacím súdom by z hľadiska aplikácie malo prichádzať len do úvahy ako posledné možné riešenie. Preto odvolací súd vždy má na zreteli, či účel, ktorý sleduje neodkladné opatrenie, nie je možné dosiahnuť samotným meritórnym rozhodnutím o odvolaní, a to predovšetkým s poukazom na ustanovenie § 63 CMP v spojení s § 65 a § 66 CMP.

13. Z charakteru neodkladného opatrenia vyplýva, že ide o procesný inštitút, ktorého účelom je bezodkladne upraviť pomery účastníkov, ak je to potrebné. Je potrebné skúmať, či je nárok osvedčený a či je neodkladné opatrenie potrebné. Potreba bezodkladnej úpravy pomerov musí byť naliehavá a úprava pomerov sa nemôže vzťahovať na čas minulý. Podstatou právnej úpravy neodkladného opatrenia je upustenie od dočasnosti neodkladných opatrení a upustenie od charakteru predbežnosti poskytovanej ochrany, pretože po nariadení neodkladných opatrení nemusí nevyhnutne nasledovať konanie vo veci samej. Rozhodovanie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa považuje za súčasť základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy SR, keď cieľom tohto návrhu je dosiahnuť požadovanú súdnu ochranu a právna úprava má zaručiť účinnosť poskytnutej súdnej ochrany.

14. V predmetnej veci kolízny opatrovník svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odôvodnil skutočnosťou, že sa v súčasnosti vedie na Okresnom súde Čadca konanie pod č. k. 1T/15/2019, v ktorom otec mal. detí H. V. je obžalovaný pre trestný čin § 208 ods. 1 písm. a/, ods. 3 písm. d/ Trestného zákona. Odvolací súd konštatuje, že uvedené trestné konanie ešte nie je právoplatne skončené. Dňa 01.07.2019 sa konalo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 10.10.2019.

15. Z návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia vyplýva, že prvé stretnutie otca s maloletou sa na úrade zrealizovalo dňa 10.04.2019 a prebieha doposiaľ. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny bolo zistené, že mal. U. na každom stretnutí prejavuje psychosomatické problémy (bolesti brucha), plače, má strach z otca a odmieta sa s ním stretávať. Pri stretnutiach úrad vníma napätie v prežívaní u mal. U., čo nie je vhodné pre jej psychickú stabilitu a zdravý vývoj. Obe deti sú aj naďalej v terapeutickej starostlivosti pracovníkov Poradenského centra Čadca. Úrad sa domnieva, že dieťa javí známky sekundárnej viktimizácie, mal. U. niekoľkokrát opakovala, že sa otca bojí, že sa s ním nechce rozprávať, za to čo robil jej a mame. Každý raz okrem prvého stretnutia žiadala pracovníkov o to, že

chce z kancelárie odísť. Úrad má za to, že kontakt pod dohľadom nie je zárukou emočného bezpečia a blaha dieťaťa. Na základe uvedeného mal súd osvedčenú naliehavosť nevyhnutnej úpravy styku.

16. Z predloženej správy od psychologičky PhDr. J. V. mal tiež odvolací súd osvedčenú naliehavosť potreby úpravy rodičovských práva a povinností k maloletému dieťaťu, nakoľko psychologička, prítomná pri stretnutiach otca s maloletou konštatovala, že počas nasledovných stretnutí sa psychosomatické príznaky zhoršovali, maloletá už vošla do miestnosti s plačom, plakala viac, povedala, že tam nechce byť a že chce ísť domov. Psychologička konštatovala, že nemôže ovplyvňovať aktuálne prežívanie počas styku s otcom, u dieťaťa pozoruje, že pri stretnutiach prežíva napätie, svoj postoj verbalizuje aj otcovi a pracovníckam. Dieťa preukazuje príznaky sekundárnej viktimizácie. Tieto stretnutia nie sú v súlade s vývinovými potrebami dieťaťa a preto je naliehavá a nevyhnutná potreba ochrany záujmov dieťaťa.

17. Nariadenie neodkladného opatrenia je prípustné len vo výnimočných prípadoch, ak je takéto opatrenie nevyhnutné na ochranu záujmu maloletého dieťaťa. V prejednávanej veci styk otca s dieťaťom je upravený rozsudkom Okresného súdu Čadca č. k. 4P/34/2018-144 zo dňa 28.03.2019, v zmysle ktorého má otec právo styku s maloletými dcérami každý týždeň v stredu v čase od 15:00 hod do 17:00 hod na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Čadci, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v prítomnosti pracovníka majúceho službu, v prítomnosti a za odborného vedenia psychológa kolízneho opatrovníka, v neprítomnosti matky.

18. V zmysle vyššie uvedeného je podľa odvolacieho súdu potrebné bezodkladne upraviť pomery účastníkov konania, pričom bola osvedčená naliehavosť úpravy rodičovských práv a povinností. Odvolací súd zdôrazňuje, že podľa slovenskej právnej úpravy, ktorá vychádza z medzinárodných dohovorov platí, že styk rodiča s dieťaťom je jedným s najdôležitejších práv ako rodiča, tak aj dieťaťa. Dôležitým kritériom je, aby stretávanie bolo v záujme maloletého dieťaťa a neohrozilo jeho zdravý psychický a fyzický vývin. Snahou odvolacieho súdu bolo pri rozhodovaní postupovať v súlade so zásadou, podľa ktorej treba rozhodnúť v súlade s najlepším záujmom dieťaťa.

19. Odvolací súd uvádza, že pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia prihliadol na záujem maloletej U. a na jej vzťah k otcovi. V záujme maloletej je predovšetkým to, aby vyrastala v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerancie a harmónie, aby výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jej osobnosti a aby boli rešpektované jej práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa. Na dosiahnutie spomínaného účelu odvolací súd tak nepovažuje za správne, aby aj naďalej prebiehali stretnutia otca s maloletou U. na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Čadci, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, v prítomnosti pracovníka majúceho službu, v prítomnosti a za odborného vedenia psychológa, kolízneho opatrovníka, v neprítomnosti matky, nakoľko bola deklarovaná obava z jej budúceho zdravého duševného vývoja.

20. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd konštatuje, že naliehavosť dočasnej úpravy rodičovských práv a povinností bola preukázaná, pričom odvolací súd upravil styk maloletej U. s otcom a to tak, že zakazuje styk otca H. V., nar. XX.XX.XXXX, s maloletou U. V., nar. XX.XX.XXXX, do právoplatného skončenia vo veci samej.

21. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie **n i e** je prípustné.

Poučenie o dovolaní: Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 Civilného sporového poriadku, v ďalšom texte už len „CSP“)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 Civilného mimosporového poriadku, v ďalšom texte už len „CMP“).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 Ods. 1 C. s. p. (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)